

Labklājības ministrijas Dzimumu līdztiesības komitejas 23.sēde
Skolas iela 28, Apspriežu zāle

PROTOKOLS

Rīgā,

2018.gada 20.jūnijs plkst. 15:00

Sēdi vada:

Ingus Alliks, Labklājības ministrijas (LM) valsts sekretārs, Dzimumu līdztiesības komitejas (Komiteja) vadītājs

Sēdē piedalās:

Agnese Gaile, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte;

Ariadna Ābeltiņa, biedrības "Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība" ārējo sakaru koordinētāja (aizstāj I.Liepiņu);

Laila Balga, biedrības "Sieviešu tiesību institūts" pārstāve;

Iļona Dreģe, Aizsardzības ministrijas padomniece aizsardzības nozares jautājumos;

Ilze Vamža, Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vecākā eksperte (aizstāj I.Birznieci);

Zane Zvirgzdiņa, biedrības "Centrs "Marta"" juriste (aizstāj I.Lāci);

Daina Mežecka, Ziemeļvalstu ministru padomes biroja Latvijā padomniece sociālajos jautājumos;

Sandris Rāgs, Tieslietu ministrijas Cilvēktiesību departamenta Vispārējo cilvēktiesību nodaļas jurists;

Baiba Vīlpa, Satiksmes ministrijas Finanšu un attīstības plānošanas departamenta direktore;

Ainars Nābels-Šneiders, Zemkopības ministrijas Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta pārstāvis (aizstāj I.Šlokenbergu);

Sanita Rancāne-Delekolē, Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta direktore

Uzaicinātie dalībnieki:

Anete Ilves, Tesībsarga biroja Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas juridiskā padomniece;

Kristīne Pakārkle, Tiesībsarga biroja Pilsonisko un politisko tiesību nodaļas juridiskā padomniece;

Diāna Jakaite, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta direktore;

Iveta Baltiņa, LM projekta "Bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku" vadītāja;

Inta Asare, Valsts izglītības un attīstības aģentūra, Informācijas un karjeras atbalsta departamenta direktore;

Konstance Pīlēna, Valsts kancelejas Valsts pārvaldes cilvēkresursu nodaļas konsultante

Agnese Zarīte, Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja juriskonsulte;

Anta Rutka-Kriškalne, Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja vadītāja

Citi dalībnieki:

Laura Lapiņa, Tiesībsarga biroja pārstāve;

Roberta Zariņa, praktikante Tiesībsarga birojā, Rīgas Juridiskās augstskolas studente;

Sēdē nepiedalās:

Sarma Gintere, Ārlietu ministrijas Starptautisko organizāciju un humanitāro jautājumu departamenta vecākā referente;

Inete Ielīte, biedrības "Latvijas Bērnu forums" valdes priekšsēdētāja;

Edīte Kalniņa, biedrības "Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls"

Jānis Ušpelis, Ekonomikas ministrijas Tautsaimniecības strukturpolitikas departamenta Ekonomiskās politikas koordinācijas nodaļas vecākais eksperts.

Natālija Pīlpa, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte;

Jevgēnija Butnicka, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības lietu ministrijas Reģionālās politikas departamenta direktore, Reģionālās attīstības plānošanas nodaļas vadītāja;

Maiga Dzērvīte, biedrības "Jauno pensionāru biedrība" pārstāve;

Daira Jātņiece, biedrības "Latvijas Lauku sieviešu apvienība" pārstāve;

Pēteris Leiškalns, biedrības "Latvijas Darba devēju konfederācija" sociālās drošības eksperts;

Inta Poudžiunas, nodibinājuma "Talsu novada krīžu centrs" pārstāve;

Elita Kresse, biedrības "Latvijas Pašvaldību savienība" padomniece ārējo sakaru jautājumos;

Sēdi protokolē:

Agnese Gaile, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte.

Darba kārtība:

1. Informācija par Plāna sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai 2018.-2020.gadam virzību un plānotajiem pasākumiem 2018.gadā (ziņo Labklājības ministrijas Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte Agnese Gaile).
2. Latvijas Republikas konsolidētais ceturtais, piektais, sestais un septītais kārtējais ziņojums par Apvienoto Nāciju Organizācijas 1979.gada Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu izpildi par laika posmu no 2005.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim (ziņo Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja pārstāves Anta Rutka-Kriškalne un Agnese Zarīte).
3. "Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju principa integrēšana karjeras atbalstā vispārējā un profesionālajā izglītībā". Informācija par Valsts izglītības un attīstībām aģentūras īstenotā projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" aktivitātēm (ziņo Valsts izglītības attīstības aģentūras Informācijas un karjeras atbalsta departamenta direktore Inta Asare).
4. Informācija par Labklājības ministrijas īstenotā projekta "Bērnu uzraudzības

pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku" aktualitātēm (ziņo projekta vadītāja Iveta Baltiņa).

5. Citi jautājumi.

1. Informācija par Plāna sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai 2018.-2020.gadam virzību un plānotajiem pasākumiem 2018.gadā
(ziņo A.Gaile, LM)

A.Gaile informē, ka Plāna izskatīšana Ministru kabinetā provizoriski paredzēta jūlija sākumā. Atsevišķu gan LM, gan citu institūciju atbildībā esošo pasākumu ieviešana tiek veikta vai plānota jau 2018.gadā. Plāna īstenošanas pasākumos tiks iesaistītas visas Plānā norādītās atbildīgās institūcijas, kā arī citas ieinteresētās iestādes. Komitejas loma būs uzraudzīt Plāna ieviešanu.

2018.gadā Plānā paredzēts uzsākt darba grupas darbu, kura veiks novērtējumu par nodarbinātības politiku, ar mērķi identificēt jautājumus/aspektus, kuros būtu nepieciešams veikt kādus pilnveidojumus. Tiek meklētas finanšu atbalsta iespējas, lai detalizētāk analizētu iemeslus darba samaksas atšķirībām starp sievietēm un vīriešiem. Tiks turpināta projektu īstenošana, kas mērķēti uz vardarbības pret sievieti novēršanu. Uzsākta materiāla par diskriminācijas novēršanu izstrāde, kas plānots, kā atbalsta metodiskais materiāls politiku plānotajiem un ieviesējiem.

Komitejas vadītājs informē, ka LM uz nākamo Komitejas sēdi (rudenī) sagatavos priekšlikumu par to kā organizēt nevalstisko organizāciju iesaisti Komitejas darbā.

Diskusija:

L.Balga – LM atsūtīja atbildi par dzimumu līdztiesības likuma izstrādi Latvijā. L.Balga jautā, kas notiek ar koncepciju dzimumu līdztiesības īstenošanai. A.Gaile informē, ka koncepcija joprojām ir aktuāla, lai gan ir koncepcijas pasākumi, kuri ir ieviesti, piemēram, ir izveidots institucionālais mehānisms. Ir mainījusies sistēma, kā valsts pārvaldē tiek izstrādāti politikas attīstības plānošanas dokumenti, līdz ar to šobrīd aktuālākais dzimumu līdztiesības jomā būs Plāns un tajā iekļautie pasākumi, kas tuvākajā laikā tiks apstiprināti Ministru kabinetā.

L.Balga jautā kā G7 ietvaros pieņemtie lēmumi par dzimumu līdztiesību ietekmēs Latvijas dzimumu līdztiesības politiku – vai LV tajā plāno piesaistītas. D.Jakaite atbild, ka procesus, kas skar ārlietas un starptautisko sadarbību, visticamāk koordinēs Ārlietu ministrija, vienlaikus LM parasti tiek informēta par apņemšanos vai iniciatīvām, ko Latvija apņemas vai plāno īstenot ārējās sadarbības ietvaros.

K.Pakārkle jautā vai ir plānots plašāk analizēt vardarbības cēloņus? A.Gaile atbild, ka LM katru gadu gatavo ziņojumu, kurā apkopo statistikas datus, analizē situāciju, kā arī seko līdzi Eiropas dzimumu līdztiesības institūta, Eiropas Pamattiesību aģentūras, Apvienoto Nāciju Organizācijas un Pasaules Veselības organizācijas veiktajiem pētījumiem un ziņojumiem par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē problemātiku, kas sniedz arī skaidrojumus un argumentus vardarbības cēloņiem. Tāpat Plānā ir paredzēta darba grupa, kura veiks ar dzimumu saistītas vardarbības mazināšanas ietekmes novērtējumu, kuras ietvaros tiks papildus analizēti, kādi pasākumi vēl veicami, vardarbības mazināšanai, un cēloņu analīze varētu būt viens no jautājumiem, ko šī darba grupa varētu analizēt.

Nolemj:

Pieņemt informāciju zināšanai

2.Latvijas Republikas konsolidētais ceturtais, piektais, sestais un septītais kārtējais ziņojums par Apvienoto Nāciju Organizācijas 1979.gada Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu izpildi par laika posmu no 2005.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim (ziņo Anta Rutka-Kriškalne un Agnese Zarīte, ĀM)

Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās birojs (turpmāk tekstā - Birojs) ir atbildīgs par nacionālo ziņojumu sagatavošanu un izskatīšanu par Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (Konvencija) un 5 citu ANO starptautisko līgumu izpildi Latvijā. Biroja funkcijas ir apkopot informāciju, iesniegt ziņojumu Ministru kabinetā, kā arī nodrošināt pēc nacionālā ziņojuma izskatīšanas Konvencijas izpildes uzraudzības mehānismu noslēguma apsvērumu tulkošanu latviešu valodā. Pēdējos gados ANO komitejās ir ieviests limits ziņojumu apjomam (21 tūkst. vārdu). Kad ziņojums ir iesniegts ANO, Komiteja nosaka ziņojuma izskatīšanas laiku, tad tiek veidota delegācija, kur tiek iekļauti arī atbildīgo ministriju pārstāvji. Dažus mēnešus pirms aizstāvēšanas, Komiteja iesniedz jautājumus par ziņojumu, kas ļauj koncentrēties uz tiem jautājumiem, kas varētu interesēt ziņojuma aizstāvēšanas laikā.

Ziņojums ir veidots tā, lai sniegtu atbildes uz Komitejas iepriekš sniegtajām rekomendācijām, koncentrējoties uz normatīvo regulējumu, politikas plānošanas dokumentiem, ieviestajiem pasākumiem un statistiku. Ziņojums šobrīd ir nosūtīts ministrijām precizēšanai un saskaņošanai. Ministru kabinetā ziņojums varētu tikt izskatīts jūlijā. Pēc apstiprināšanas Ministru Kabinetā tas tiks nodots tulkošanai un pēc tulkošanas iesniegts ANO komitejai. Komiteja izskatīs, uzdos papildus jautājumus, ja ir saņemti NVO komentāri par ziņojumu, tad komiteja iekļauj jautājumus arī ko uzdevušas NVO. Pēc tam aizstāvēšana un rekomendācijas.

Nevalstisko organizāciju iesaiste – tiek veicināta nacionālajā līmenī. Biroja pārstāves uzrunās nevalstiskās organizācijas, pēc tam, kad ziņojums tiks izskatīts MK, lai tās sniegtu savus komentārus par nacionālo ziņojumu ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komitejai. Organizācijas var arī doties uz komitejas sēdi un paust savus komentārus.

Z.Zvirgzdiņa jautā, kad plānots ziņojumu izskatīt MK un kur varēs ar ziņojumu iepazīties? Biroja pārstāves informē, ka tiks gatavots publisks paziņojums, kā arī pēc apstiprināšanas informēs, kur ar ziņojuma tekstu var iepazīties.

K.Pakārkle informē, ka Tiesībsarga birojs ir saņēmis ziņojumu, bet lūgs pagarinājumu tā izskatīšanai. Iespējams arī sniegs savu alternatīvo ziņojumu. Problēmjautājumi – komiteja ir aicinājusi ziņojumā sniegt izvērstāku analīzi par gados vecāku sieviešu, mazākumtautību sieviešu situāciju, par ko ziņojumā informācija sniegta. Būs komentāri par pakalpojumu pieejamību personām, kas ir valsts apgādību un par trešvalstniekiem.

AMprezent_2006201
8_CEDAW.pptx

Nolemj:
pieņemt informāciju zināšanai.

**3."Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju principa integrēšana
karjeras atbalstā vispārējā un profesionālajā izglītībā". Informācija par
Valsts izglītības un attīstības aģentūras īstenotā projekta "Karjeras atbalsts
vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" aktivitātēm
(ziņo Inta Asare, VIAA)**

Projekta mērķis ir uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs. Projekta aktivitātes ilgst līdz 2020.gadam.

Projekta ietvaros ir paredzēti vairāki aktivitāšu darbības virzieni: informatīvo un metodisko materiālu komplekta izstrāde un publiskošana, karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugu izstrāde un aprobācija, konsultantu un karjeras atbalsta īstenošanā iesaistīto speciālistu papildizglītības nodrošināšana, nacionālo profesionālās meistarības konkursu organizēšana profesionālās izglītības iestāžu izglītojamiem, karjeras atbalsta pasākumu īstenošana.

Dzimumu līdztiesības aspekta nodrošināšana – 2018.gada konkursā, t.s., vīriešu pārstāvētajās profesijās piedalījās 4 meitenes, savukārt profesijās, kurās ierasti vairāk ir sievietes, piedalījās 1 jauniešs. Zēnu skaits bija lielāks, taču iespēja piedalīties ir ikvienam. 2017. gadā *SkillsLatvia* konkursantu dzimumu sadalījums bija šāds – 63% vīrieši un 37% sievietes, *SkillsLatvia* 2018 70% vīrieši un 30% sievietes. Starptautiskajos konkursos *WorldSkills* 2017 – sieviešu un vīriešu proporcija bija vienāda – 4 sievietes un 4 vīrieši, *EuroSkills* 2016 Latvijas komandā bija 5 sievietes un 7 vīrieši.

Karjeras programmas ietvaros tiek nodrošināts metodiskais atbalsts karjeras konsultantiem, organizētas tikšanās ar vecākiem, ar sadarbības partneriem, īstenoti semināri, supervīzijas, papildizglītība, informatīvie un metodiskie materiāli, tiek sniegts atbalsts dokumentu sagatavošanā. Projekta būtība nav dzimumu līdztiesības jautājumu risināšana, bet ir jāstrādā ar stereotipiem un aizspriedumiem par profesijām un to piemērotību ņemot vērā dzimumu. Par dzimumu stereotipiem tiek runāts arī karjeras konsultantu maģistratūras programmā.

LM_dzimumu_lidzt._S
AM_8.3.5.pptx

Nolemj:

pieņemt informāciju zināšanai.

**4.Informācija par Labklājības ministrijas īstenotā projekta "Bērnu
uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā
nestandarta darba laiku" aktualitātēm (ziņo I.Baltiņa, LM)**

Projekts - sociāls eksperiments, tika īstenots ar mērķi ilgtermiņā izveidot funkcionējošu modeli, kurā bērna pieskatīšanas pakalpojumu var saņemt 24 h diennaktī un 7 dienas nedēļā. Latvijā vidēji 30-35% nodarbināto strādā maiņu darbu, kā arī vakaros, naktīs un brīvdienās/svētku dienās, no kuriem 26,9% ir vecāki ar bērniem pirmskolas vecumā.

Projekts tika īstenots trijās pašvaldībās – Rīgā, Jelgavā un Valmierā, piedāvājot elastīga bērnu uzraudzības pakalpojumu dažādu uzņēmumu darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku un kuriem ir bērni līdz 7 gadu vecumam. Pakalpojumu varēja saņemt dzīves vietā vai pie pakalpojuma sniedzēja:

- reģistrētā aukle vai iestāde 20 stundas nedēļā (80 stundas mēnesī) pieskata

- darbinieka bērnu jebkurā darbinieka nestandarta darba laikā (no 18:00 līdz 8:00 darba dienās, brīvdienās vai svētku dienās);
- pieskatīšana notiek saskaņā ar grafiku, kas katra mēneša sākumā tiek saskaņots starp vecāku un aukli;
- pakalpojuma ilgums - 10 mēneši.

Pirmos 4 mēnešus pakalpojums darbiniekam tika pilnībā segts no projekta finansējuma, 5. un 6. mēnesi projekta finansējums par pakalpojumu bija 80% un 20% līdzfinansēja darbinieks un darba devējs. Savukārt atlikušos 4 mēnešus projekta finansējums bija 60%, bet 40% sedza darba devējs un darbinieks.

Kopumā projektā iesaistījās 38 uzņēmumi. Lai novērtētu projekta rezultātus, tika veikts darbinieku (kuri saņem pakalpojumu) apmierinātības ar iespējamā veiksmīgāk saskaņot darba un ģimenes dzīves novērtējums. Bija eksperimentālā grupa, jeb vecāki, kuri saņēma pakalpojumu, un kontroles grupa pret kuru tika salīdzināti rezultāti. Eksperimentālā grupa – 48% vīrieši, 52% sievietes. Salīdzinājumā ar kontroles grupu atšķirības pārstāvībā nav būtiskas. Var identificēt 3 pakalpojuma saņēmēju ģimenes modeļus – divu vecāki abi strādā nestandarta darba laiku, 2 vecāki, un ģimene, kurā tikai viens vecāks, kas strādā nestandarta darba laiku.

Visvairāk pakalpojums ir nepieciešams viena vecāka ģimenei, ievērojami vairāk sievietes vienas audzina bērnus un tāda pati proporcija ir projektā. Viņām šis pakalpojums bijis ļoti nozīmīgs un nepieciešams, sievietes biežāk nevar saskaņot darba un ģimenes dzīvi, tādēļ pamet nestandarta darba laiku darbu, vīrieši nestandarta darba laikā strādā vairāk. Interviju rezultāti parāda to, ka 2 vecāku ģimenēs, kurās vīrietis strādā nestandarta darba laiku un sieviete nestrādā vispār, valda stereotipiskāka pieeja, pārņemot no paaudzes paaudzē pieeju, ka vīrietis ir galvenais pelnītājs, savukārt sievietei jāpieskata bērni un jābūvē mājas.

Šobrīd Latvijā dažādos reģionos ir pieejamas diennakts bērnudārzu grupas, bet tās nestrādā brīvdienās. Kurzemē šādu diennakts grupu praktiski nav. Gulbenē diennakts grupas ir izveidotas pēc uzņēmēju pieprasījuma. Grupiņa nestrādā katru dienu, bet tās darba laiks tiek saskaņots ar vecāku vajadzībām. Vidēji šī grupa strādā 1-3 dienas nedēļā. Pārstāvētās nozares – tirdzniecība, kokapstrāde, piena pārstrāde.

Līdz š.g. 31.jūlijam projekta ietvaros tiks izstrādāta mājas lapa par darba un ģimenes dzīves saskaņošanu, kurā informācija tiks strukturēta pēc mērķa grupām - darba devējiem, darba ņēmējiem un pašvaldībām.

A.Ābeltiņa jautā pēc kāda principa izvēlējas pakalpojuma sniedzējus, vai bija kritēriji auklēm utt.

I.Baltiņa skaidro, ka pakalpojumu varēja sniegt gan individuālās aukles gan pirmsskolas izglītības iestādes. Pakalpojums tika iepirkts publiskā iepirkuma procedūras ietvaros. Potenciālajiem pakalpojuma sniedzējiem bija jāievēro prasības - auklei bija jāiziet apmācība, jāreģistrējas Izglītības kvalitātes valsts dienestā. No pakalpojumu sniedzēju saraksta, darba ņēmējs varēja izvēlēties sev piemērotāko risinājumu. Par auklēm varēja pieteikties arī vecvecāki, tādēļ bija arī vīrieši aukles.

Z.Zvirgzdiņa jautā par pakalpojuma izmaksām. I.Baltiņa informē, ka izmaksas nedrīkstēja pārsniegt 400 eiro mēnesī uz vienu bērnu (ne vairāk kā 80 stundas, maksimālā stundas likme 5 eiro).

Nolemj:

pieņemt informāciju zināšanai.

5.Citi jautājumi

A.Ābeltiņa lūdz komentēt LM nostāju par darba un ģimenes dzīves saskaņošanas direktīvas priekšlikumu, konkrētāk par vecāku atvaļinājuma nenododamo daļu. Jo šajā jautājumā LM pozīcija atšķirās no Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības viedokļa. A.Gaile informē, ka Latvija vairāk atbalsta 1 mēneša, kā nenododamo vecāku atvaļinājuma daļu, taču neiebildīs, ja tiks lemts par 2 mēnešiem.

Z.Zvirgzdiņa informē par 21.jūnijā plānoto piketu pie Saeimas, jo plānots trešajā galīgajā lasījumā skatīt likumprojektu par grozījumiem Seksuālās un reproduktīvās veselības likumā, kas paredz virkni izmaiņu, tostarp aizliegumu nedzemdējušām sievietēm ziedot olšūnas. Tāpat augusta beigās internetā būs pieejami 15.-16.maijā Stokholmā notikušās konferences par vīriešu lomu dzimumu līdztiesībā veicināšanu materiāli.

Savukārt festivāla „Lampa” ietvaros „Centrs Marta” organizēs diskusiju par prostitūciju (Zviedru teltī).

Sēdi noslēdz plkst. 16:45.

Komitejas priekšsēdētājs

I.Alliks

Protokolēja

A.Gaile